

Familjerådgivningen

- Räddar relationer
- Förbättrar folkhälsan
- Ger stöd i föräldraskap
- Kostnadseffektiva möten i livets vägskäl

Årsberättelse
2010

UPPDRAGET

Jönköpings läns 13 kommuner har givit Familjerådgivarna i Småland AB uppdraget att bedriva den kommunala familjerådgivningen. Vi har nu arbetat tre år på detta avtal som löper fr.o.m. 080101 t.o.m. 121231 med möjlighet till två års förlängning. Kommunernas uppdrag till oss stäms av med en värderingsgrupp som består av kommunrepresentanter och Karin Westling, länsamordnare för Kommuner i Samverkan.

Utanför Jönköpings län har Ydre kommun också givit oss uppdrag att bedriva den kommunala familjerådgivningen. Invånarna i Ydre vänder sig huvudsakligen till mottagningarna i Tranås eller Eksjö.

LAGSTIFTNING

Författningsreglering i form av bestämmelser om kommunernas familjerådgivning finns i Socialtjänstlagen (2001:453) 5 kap. 3 §, 8 kap. 2 § första stycket, 14 kap. 1 § tredje stycket samt 15 kap. 2 §.

”Kommunerna skall sörja för att familjerådgivning genom kommunens försorg eller annars genom lämplig yrkesmässig rådgivare kan erbjudas den som begär det. Med familjerådgivning avses i denna lag en verksamhet som består av samtal med syfte att bearbeta samlevnadskonflikter i parförhållanden och familjer.” (5 kap.)

”För familjerådgivning får kommunerna ta ut skäliga avgifter enligt grunder som kommunen bestämmer. Avgifterna får dock inte överstiga kommunernas självkostnader” (8 kap.)

”De som är verksamma inom familjerådgivning är skyldiga att genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om att ett barn utnyttjas sexuellt eller misshandlas i hemmet” (14 kap.)

”Den som är eller har varit verksam inom familjerådgivning får inte obehörigen röja en uppgift som en enskild har lämnat i förtroende eller som inhämtats i samband med rådgivning.” (15 kap.)

ORGANISATION

Familjerådgivarna i Småland har nio ordinarie medarbetare. Alla ordinarie medarbetare är familjerådgivare. Styrelsen har bestått av: Jan Berggren, Christina Fabiansson, Karin Hansson, Peter Levin, Margareta Teke och Ell-Marie Wärmegård samt Peter Billfeldt som extern styrelseledamot. Jan Berggren har varit styrelseordförande och Karin Hansson har varit VD. Därutöver har vi haft tre anställda medarbetare Eva Järvung, Kent Eklöv och Elisabeth Staberg som under året blivit delägare i företaget Familjerådgivarna i Småland AB.

Jönköpings län har drygt 335 000 invånare. Sammanlagt ca fem heltidstjänster har använts till familjerådgivningen inklusive administration och arbetsledning.

På huvudarbetsplatsen i Jönköping träffas hela gruppen regelbundet för samordning, metodutveckling och handledning m.m. Där äger också den huvudsakliga administrationen rum, samt styrelsemöten.

Vi har mottagningar på följande platser:

JÖNKÖPING	Västra Storgatan 1, 553 15 JÖNKÖPING tel. 036 – 71 16 05 (post sänds hit)
EKSJÖ	Norra Storgatan 22 B, tel. 0381 - 365 53
VETLANDA	Lasarettsgatan 7, tel. 0383 - 120 37
NÄSSJÖ	Södergatan 1, tel. 0380 - 753 70
TRANÅS	Tingsvägen 3, tidsbeställning via Jönköping
VÄRNAMO	Storgatan 51, tel. 0370 - 466 17
GISLAVED	Vårdcentralen, tel. 0371 - 841 28

Familjerådgivartid är fördelad på de olika mottagningarna så att det i stort ska stämma med antalet invånare. De olika mottagningarna får i viss mån varierade resurser över året för att möta ojämnheter i efterfrågan. Vi är alla beredda att arbeta på mer än ett ställe.

SERVICE

Klienterna når oss för tidsbeställning och rådfrågning på våra telefontider. I Jönköping finns en fast telefontid en timme dagligen på vardagar. Familjerådgivare på övriga mottagningar nås på tider som anges av telefonsvarare. Klienterna kan via telefonsvararen be att få bli uppringda. Vi kan också nås via e-post och vår hemsida www.familjeradgivarna.se. Klienterna bör få kontakt med en familjerådgivare inom ett dygn (vardagar) om de utnyttjar möjligheten att bli uppringda.

De flesta klienter har kunnat erbjudas ett första besök inom två veckor och i akuta lägen även snabbare. Vi tar emot på tider som passar klienten så långt det är möjligt. Vi tar även emot på kvällstid. Klienterna väljer vilken mottagning de vill söka. Ingen i länet har längre än fem mil till närmaste mottagning. Hembesök kan erbjudas vid speciella behov.

Klienterna betalar 200:- per samtal i alla kommuner utom Habo där priset är 150:-. De klienter som har svårt att betala erhåller avgiftsbefrielse.

ORDINARIE PERSONAL

Jan Berggren (tel. 0705 - 437758) är auktoriserad familjerådgivare, socionom, leg. familjeterapeut, handledarutbildad i psykosocialt arbete samt familjeterapi. Tjänstgör i Gislaved.

Kent Eklöv (tel. 0768 - 296796) är socionom, fortbildad i behandlingssamtal och handledarutbildad. Tjänstgör i Jönköping och Nässjö

Christina Fabiansson (tel. 0703 - 019419) är auktoriserad familjerådgivare, socionom, har steg 1 i psykoterapi samt är sexologit utbildad och handledarutbildad. Tjänstgör i Jönköping och Eksjö.

Karin Hansson (tel. 0730 - 519388) är auktoriserad familjerådgivare, leg. psykolog, utbildad i kognitiv terapi, sexologit utbildad och handledarutbildad. Tjänstgör i Jönköping.

Eva Järvung (tel. 0768 – 054922) är auktoriserad familjerådgivare, socionom, legitimerad psykoterapeut och är sexologit utbildad. Tjänstgör i Jönköping och Tranås.

Peter Levin (tel. 0702 - 490368) är på väg att bli auktoriserad familjerådgivare, beteendevetare, certifierad Marte meo-terapeut och har steg 1 i psykoterapiutbildning. Tjänstgör i Jönköping och Vetlanda.

Margareta Teke (tel. 0705 - 827791) är auktoriserad familjerådgivare, socionom, magister i socialt arbete, leg. familjeterapeut, och handledarutbildad. Tjänstgör i Värnamo.

Ell-Marie Wärmegård (tel. 0702 - 313428) är auktoriserad familjerådgivare, socialpedagog, leg. Familjeterapeut och handledarutbildad. Tjänstgör i Värnamo.

Elisabeth Staberg (tel. 0735 – 861966) är auktoriserad socionom, utbildad i krishantering, kognitiv och lösningsinriktad metod samt är handledarutbildad. Tjänstgör i Värnamo och Gislaved.

Alla medarbetare har lång yrkeserfarenhet inom området familj och behandling.

PERSONALENS FORTBILDNING OCH HANDLEDNING UNDER 2010

- Hela gruppen deltog i Kfr's, Föreningen för Sveriges Kommunala Familjerådgivare, studiedagar för familjerådgivare i Västerås under temat "Relationen i fokus. Konst och metod i pararbetet".
- Hela gruppen har genomfört en tredje handledningsdag i DBT, Dialektisk Beteendeterapi, och fokus på parbehandling med leg. psykoterapeut Elisabeth Malmqvist.
- Karin, Christina och Eva har deltagit i nätverksmöten för sexologer.
- Peter har deltagit i handledning för Marte meo behandlare.
- Elisabeth har gått utbildning i föräldrautbildningen "Familjeverkstan"
- Peter och Kent har deltagit i nätverk för manliga familjerådgivare på Visingsö.
- Ell-Marie och Peter har deltagit i nätverksmöten för personer som arbetar med adoptioner och adopterade barn.
- Alla medarbetare har regelbundet avsatt tid för metodfrågor och kollegiehandledning
- Under benämningen "Fredagsuniversitetet" träffar vi familjeterapeuter från andra verksamheter för att ömsesidigt handleda varandra i familjeterapi. Vi har genomfört detta vid sex heldagar varav ett med speciellt tema "Familjebehandlarens verktyg och verksamma modeller".
- Jan och Christina har deltagit i en tvådagars utbildning i systemiskt arbetssätt "Offer och offers motstånd mot våld och övergrepp" med Alan Wade.
- Eva har gått en utbildningsdag i EFT – Emotionally Focused Therapy.
- Margareta har deltagit i en nordisk konferens om "Barnets ställning i familjerättsliga frågor" i Köpenhamn.
- Kent och Peter har gått utbildning i miljöcertifiering inom Jönköpings kommun.
- Kent, Elisabeth och Peter har deltagit i utbildning för nya familjerådgivare under ledning av Margareta Teke och Eva Järvung
- Kent har fått introduktionshandledning av Christina och Elisabeth har fått introduktionshandledning av Margareta.
- Kent och Elisabeth har påbörjat steg 1 utbildning i Familjeterapi.
- Ell-Marie har slutfört utbildning i Kognitiv Beteendeterapi, KBT – Inlärningspsykologi och beteendeterapi för legitimerade psykoterapeuter, 15 poäng.

STATISTIK FRÅN SOCIALSTYRELSEN

Antal ärenden och antal genomförda samtal framgår av socialstyrelsens statistik för rikets samtliga kommuner (avser 2009). Ett intressant jämförelsetal är antal samtal per nytt ärende under året. Så här ser dessa siffror ut fördelat på län (siffran inom parentes avser 2008).

Stockholm län	3,7 (3,8)
Uppsala län	2,7 (4,2)
Södermanlands län	3,5 (3,6)
Östergötlands län	4,5 (4,5)

Jönköpings län	3,0 (3,1)
Kronobergs län	4,6 (3,6)
Kalmar län	2,6 (3,5)
Gotlands län	3,6 (4,0)
Blekinge län	4,8 (4,5)
Skåne län	4,5 (4,6)
Hallands län	4,5 (4,6)
Västra Götalands län	4,5 (4,8)
Värmlands län	4,6 (5,0)
Örebro län	5,5 (5,8)
Västmanlands län	4,8 (4,7)
Dalarnas län	4,6 (4,6)
Gävleborgs län	4,4 (4,5)
Västernorrlands län	4,3 (4,7)
Jämtlands län	4,4 (4,4)
Västerbottens län	4,5 (4,7)
Norrbottnens län	4,1 (4,0)
Riket	4,1 (4,3)

Enligt detta jämförelsetal ligger vi bland de lägsta i landet. Trenden i hela landet är att samtalsserierna blir kortare.

BEHANDLINGSARBETE

Av bilaga framgår hur många familjer vi haft kontakt med (summa ärenden) och hur många samtal vi genomfört. Samtalen finns också omräknade i behandlingstimmar där ett enskilt samtal räknas som en behandlingstimme och ett par- eller familjesamtal som två behandlingstimmar. Vår maximerade volym och vår ersättning bygger på antal behandlingstimmar som är 4000. Under året har vi begärt ytterligare behandlingstimmar av de förhandlade 400 timmarna enligt vårt tilläggsavtal. Utöver de 4000 timmarna fick vi i år ytterligare 300 timmar efter överläggning med värderingsgruppen. Detta antal stämde väl med det förväntade, och vi landade på 4277 behandlingstimmar för 2010.

Antalet nya ärenden har ökat något från 772 till 813. Totala antalet familjer vi träffat (nya ärenden plus de som överfördes från föregående år) har ökat något från 910 till 933. Detta förklaras delvis av att vi haft fler behandlingstimmar i år jämfört med 2009. Totala antalet behandlingstimmar är 4277 (2009 var siffran 4200). Vi märkte vid halvårsskiftet att de ordinarie 4000 timmarna troligen inte skulle räcka och startade förhandlingen med värderingsgruppen i början på hösten. Utifrån en jämförelse mellan antal nya ärenden och antal behandlingstimmar har Nässjö, Tranås och Vetlanda minskat något medan Jönköping och Mullsjö ökat. Jönköping har ökat i antal ärenden och i motsvarande grad i antal behandlingstimmar – dock fortfarande en bra bit under toppåret 2003. Övriga kommuner är på ungefär likartad nivå som tidigare år. Det är ofta svårt att se tydliga trender eftersom tillströmningen av antalet ärenden inte alltid motsvaras i antalet behandlingstimmar.

Nästan alla klienter har tagit kontakt på eget initiativ. 71 % var mellan 30 och 50 år. Ca 85 % av de sökande hade hemmavarande barn, umgängesbarn eller väntade barn. Av resterande ca 15 % hade en stor andel barn som studerande i eftergymnasial utbildning och vuxna barn. Drygt hälften av paren var gifta, drygt en fjärdedel sambo, resterande särbo separerade eller ensamstående. Ca 1430 barn under 18 år lever i familjer som under året haft kontakt med vår familjerådgivning. Andelen personer födda i annat land som haft kontakt med oss har varit

10 % vilket är ungefär samma nivå som föregående år.

Antal samtal per nytt ärende har varit i genomsnitt 3,0 vilket är i nivå med förra året. Andelen avgiftsbefriade samtal har varit 7,5 %. Vi har haft kontakt med två familjer som behövt tolkmedverkan. Vi har därutöver genomfört samtal på engelska med ett tiotal familjer.

Andelen sena återbud i pågående ärenden har varit ca 7 % av antalet inbokade samtal. Därutöver har 18 % av nyanmälningar lämnat återbud till det första besöket. Detta är en del av verksamheten som vi bedömer inte går att påverka i någon påtaglig utsträckning. Vi arbetar huvudsakligen med barnfamiljer i kris och sjukdom är en vanlig orsak till återbud. Det utgår ingen ersättning från kommunerna vid återbud.

En hel del par söker oss för att få stöd i sitt föräldraskap. Det finns en tendens att dessa ärenden ökar i antal vilket visar sig i siffran 10 % som söker oss för stöd i övriga relationer. Par som är i kris behöver stöd för att hantera barnen, särskilt om separation är aktuell. Ibland är föräldraskapet huvudproblemet och det kan handla om allt från svårigheter med tonårsbarn och styvfamiljens svårigheter till grav problematik som sexuella övergrepp och misshandel.

UTÅTRIKTAT ARBETE

Lokalradion, flera av länets tidningar och rikstäckande tidningar har intervjuat oss vid ett flertal tillfällen kring frågor som rör par- och familjerelationer.

Vi har haft kontakt för att främja samarbete med närliggande verksamheter som familjerätt, socialtjänst, barnpsykiatri, ungdomsmottagningar.

Christina har träffat personalen på Familjecentral Väster i Jönköping för att informera om familjerådgivningens verksamhet och möjligheter att samverka.

Elisabeth har träffat landstingskuratorer inom somatiken och psykosociala teamet i GGVV-området för att informera om Familjerådgivningens verksamhet.

Elisabeth har informerat Kvinnojouren och projektet Medverkan i GGVV-området om Familjerådgivningens verksamhet.

Kent och Peter har informerat Adoptionsnärverket i Linköping om vår verksamhet.

Vi har haft kontakt med familjerådgivare i olika delar av landet för att dela med oss av erfarenheter kring upphandlingsprocessen och att driva Familjerådgivning på entreprenad.

Flera medarbetare har utanför kommunuppdraget anlåtats för uppdrag i personalfrågor och andra psykosociala insatser. Exempel på det är föräldrastöd till klienter inom kriminalvårdens frivård och handledning till familjehemsföräldrar.

Vi har träffat politiker och tjänstemän i olika kommuner, bl.a. i Nässjö, Eksjö och Vaggeryd för att informera om Familjerådgivningens verksamhet och föräldrastödande insatser vid separationer.

ADOPTIONSUTBILDNING

Enligt 6 kap. 12 § lag om ändring i socialtjänstlagen, skall par som vill adoptera ha deltagit i av kommunerna anvisad föräldrautbildning inför adoption.

Länets kommuner har beslutat hänvisa blivande adoptivföräldrar till utbildning anordnad av Familjerådgivarna i Småland. Utbildningen genomförs enligt riktlinjer från MIA, Myndigheten för adoptionsfrågor. Det har under 2010 genomförts 2 kurser med vardera 6 kurstillfällen och 24 personer har deltagit. Utbildningen bekostas av deltagarna själva. Peter Levin och Ell-Marie Wärmegård har varit utbildningsledare. Under 2010 har en förhandling skett med Socialtjänsten i Västergötland och Adoptionsutbildning för detta område startar i mars 2011. Kursort för denna verksamhet är Falköping.

HEMSIDA - www.familjeradgivarna.se

Vår hemsida informerar om vår verksamhet, hur vi kan nås, vilka vi är, vilken utbildning vi har, vem som arbetar var, vad det innebär att gå i samtal m.m. Alltfler klienter utnyttjar denna möjlighet att kunna välja vem de vill vända sig till samt ta reda på vad de kan vänta sig av familjerådgivningen.

Under 2009 har vi gjort en genomgripande uppfräschning av hemsidan med helt ny layout och utformning. Vi får ofta bra feedback från våra klienter och kolleger runt om i landet att de haft nytta av informationen som finns på hemsidan. Framför allt tycker klienterna om att läsa ”Månadens berättelse” som är beskrivning av ett vanligt familjeproblem och förslag hur man tillsammans kan lösa situationen.

Arbetet med hemsidan är en kontinuerlig uppdatering av aktuell kunskap om familjer. På hemsidan sammanfattar vi intressant information och forskning som handlar om barn och familj. Här finns också tips om litteratur som behandlar familjerelationer.

KVALITETSARBETE

Under slutet av året har vi påbörjat en pilotstudie inför en planerad mer övergripande genomlysning av våra klienters nytta av familjerådgivning. Studien fokuserar två områden – dels hur väl klienterna tycker att familjerådgivaren förstått och skapat en god förutsättning för samarbete under samtalen och dels hur väl de lyckas arbeta med sin målbild mellan samtalen. Planen är att vi ska påbörja den ordinarie studien under 2011.

Vi fullföljer och utvecklar vårt kvalitetsarbete i enlighet med den strukturerade modell vi själva skapat. Via statistik, information från klienter och andra vårdgivare, personalens årliga genomgång av ett antal frågeställningar mm skapar vi en bild av hur väl vi når de mål vi satt upp och vad vi kan utveckla och förbättra.

Familjerådgivning är en verksamhet som i stor utsträckning tar emot familjer i kris. Det är en viktig kvalitetsaspekt att kunna ta emot snabbt. Under året har vi mestadels kunnat ta emot inom två veckor och ge tid för återbesök utifrån klienternas behov.

Vi fullföljer det mera långsiktiga arbetet med nöjdhetsenkäter i alla ärenden som avslutas. Enkäten är enkel att administrera och ger ett snabbt mått på klienternas nöjdhet med å ena sidan samtalen med familjerådgivaren och å andra sidan tillvaron i familjen. Den vetenskapligt utformade studien som vi tidigare genomfört finns att läsa i sin helhet på hemsidan för Kommunala Familjerådgivare www.kfr.nu.

ÅRET SOM GÅTT

2010 har som vanligt varit ett händelserikt år. För oss som företagare har den största förändringen varit att vi nu är nio delägare istället för sex. Eva Järvung, Kent Eklöv och Elisabeth Staberg är våra nya delägare. Det har varit en omställning som gått relativt smidigt.

Nu har vi fler ben att stå på och för våra klienter finns ett större utrymme att matcha kompetens och även att få de tider som passar dem. Kort sagt ett brett kundval!

Vi har genom åren satsat mycket på personalens kompetensutveckling. I början av året hade vi examensfest för fyra delägare – Karin, Ell-Marie, Christina och Elisabeth – som tog examen i handledning. Under hösten påbörjade vi en satsning att Kent och Elisabeth ska bli steg 1 utbildade i psykoterapi, vilket är ett led i att bli auktoriserad som familjerådgivare.

Vi har de senaste åren på olika sätt blivit påminda om vikten av att vi som yrkeskår har en stark förening. Kfr - Föreningen Sveriges Kommunala Familjerådgivare, verkar för familjerådgivningens kvalitet och samlar medlemmarna till fortbildning och utbyte av erfarenheter. Vi är glada över att vår styrelseordförande Jan Berggren är invald i föreningens styrelse. Genom det får vi en överblick över hur den kommunala familjerådgivningen ser ut i Sverige och vad som är på gång i de olika länen.

Vi är stolta över att Kfr har gett oss uppdraget att starta en utbildning som vänder sig till nya familjerådgivare. Under hösten gick den första utbildningsomgången, med 2 + 2 heldagar, av stapeln med 7 deltagare under ledning av Margareta Teke och Eva Järvung. Under våren 2011 sker en tvådagars påbyggnad.

Under året som gått har vi påbörjat en del samarbete med olika instanser som har barn och föräldrastöd som fokus och uppdrag. I Tranås har vi påbörjat flytten till Familjecentralen, i Vetlanda finns tanken att göra samma sak. I början på 2009 flyttade vår filialmottagning i Nässjö ihop med Familjecentralen. Processen var lång och Familjerådgivningens särskilda sekretess och anonymitet har varit vår huvudfråga. ”Det är en enklare väg i samarbetet för sårbara familjer som redan träffar personal på Familjecentralen. Vi arbetar med samma människor fast med fokus på olika saker, och vi kan hjälpas åt. Samarbetet är bara positivt!” Så utvärderar Kent Eklöv, som är filialansvarig för Nässjö, flytten till Familjecentralen.

FAMILJERÅDGIVNING I FRAMTIDEN

Familjerådgivningen är en viktig del av kommunens föräldrastöd. Till oss kommer föräldrar mestadels på eget initiativ. För dem är det angeläget att hitta lösningar och själva vara delaktiga i utformningen av lösningen. Det är också vanligt att föräldrar blivit hänvisade att söka familjerådgivning från någon kontaktperson inom socialtjänsten eller psykiatrin. Familjerådgivningen är dock fortfarande en frivillig verksamhet, och dessa familjer behöver ofta extra motivering för behandling. Vi verkar för att synas och ses som en resurs för i första hand våra klienter men också för våra vårdgrannar som rekommenderar oss.

Samtalet om hur familjerådgivningen ska se ut i framtiden är av yttersta vikt. Det är önskvärt att familjerådgivningen kan behålla sin särprägel bland andra behandlande verksamheter inom offentlig verksamhet. De kvalitetsmått som tas upp är bl.a. hög tillgänglighet, korta väntetider, att arbetet bedrivs utifrån vetenskap och beprövad praxis, öppenhet och mångfald samt kontinuitet i verksamheten med en sammanhållen grupp familjerådgivare.

Jönköping 20110228

Karin Hansson
Familjerådgivare/VD

Behandlingsarbetets omfattning 2010

Samtliga ärenden inklusive 5 Ydre ärenden

Ärenden	2010	2009	2008
Nyanmälningar	959	955	957
Återbud/uteblivna	146	183	167
Nya ärenden	813	772	790
Överförda från tidigare år	120	138	195
Summa	933	910	985
Avslutade ärenden	758	746	814
Pågående ärenden	175	164	171
Summa	933	910	985
Samtal	2414	2391	2440
Inplanerade (dvs inkl återbud)	2984	2886	2926
Behandlingstyp			
Engångsärenden	24%	23%	24%
Korttidsärenden 2-4	49%	50%	49%
Korttidsärenden 5-8	20%	20%	18%
Långtidsärenden >9	7%	7%	9%
Behandlingsarbetets innehåll			
Kartläggande/klargörande samtal	12%	18%	18%
Reparationsarbete i parrelationen	56%	50%	51%
Separationsarbete i parrelationen	14%	16%	16%
Redan separerade med vårdnads- och umgängesfrågor	4%	3%	4%
Övriga problem i parrelation	4%	4%	3%
Problem i andra relationer	10%	9%	8%
Samtal och genomströmning			
Med par	76%	77%	74%
Med man	8%	7%	9%
Med kvinna	14%	14%	15%
Med familj	1%	1%	2%
Med barn	1%	1%	

Kommun	Nya ärenden			Behandlingstimmar		
	2010	2009	2008	2010	2009	2008
Aneby	13	10	12	59	64	74
Eksjö	32	26	30	197	217	167
Gislaved	71	63	74	365	393	429
Gnosjö	21	19	16	92	91	104
Habo	26	29	33	165	176	194
Jönköping	338	316	342	1787	1655	1805
Mullsjö	24	17	16	126	79	98
Nässjö	69	74	79	407	416	386
Sävsjö	21	14	21	96	106	96
Tranås	31	42	28	228	225	172
Vaggeryd	27	26	11	133	101	76
Vetlanda	45	48	47	224	260	234
Värnamo	91	88	78	398	417	514
Summa	813	772	787	4277	4200	4349
Ydre	5	6	3	21	39	28